

My Garden's Boundaries Are The Horizon

06.12.2024-22.03.2025

To See the Inability to See
(Arefeh Riahi, Martín La Roche Contreras, Maartje Fliervoet)

To See the Inability to See – a collective that formed at de Appel's Archive in 2019 – is known for their collectively written texts and their performative readings of a series of temporarily made triangular books. In 2022 and 2023 they developed a foldable multidirectional book/object called *My Garden's Boundaries Are the Horizon: A Porous Reader to Unguard the Garden*. The publication has sculptural and performative qualities, stressing the relationship between bodies and books; provoking collectivity in writing, reading and thinking. It has been developed in close conversation with its designer, Elisabeth Klement, who joined the collective process by designing the book parallel to the development of its content. The book/object has now unfolded into the exhibition *My Garden's Boundaries Are the Horizon* – a repertoire of objects, gestures and events that expands its content into the space and in relation to other bodies, such as those of readers, visitors and artworks. This unfolding takes place on a flexible sculpture display that also holds a selection of works, weaving the publication, the artworks and the artefacts into an inter-related constellation of physical and spatial experiences.

To See the Inability to See's collective writing rises from an effort to open up spaces, question borders and establish new connections between objects and stories. In *My Garden's Boundaries Are the Horizon* the artists look into power structures related to conventional forms of archiving and collecting. They see this archiving as a state of mind that we all experience on a daily basis: clinging to 'the known', resisting change, 'the unknown', or the uncategorizable. For this publication the collective departed from (fictional) stories surrounding certain traditional Iranian buildings, such as the Persian garden called Fin Garden in the city of Kashan, and in particular an octagonal vestibule called the *hashti*. The women-led uprising in Iran in 2022 triggered secret correspondences between the members of the collective, which turned out to have a major influence on the content of the book.

The exhibition encompasses different realms. One consists of artworks by the individual members of the collective developed alongside and parallel to the process of writing. A second realm includes historical objects from personal collections that are related to the content of the publication. A third realm comprises other artists' works referenced in, or connected to the book. A fourth direction draws connections between the content of *My Garden's Boundaries Are the Horizon* and de Appel's Archive, as it is from this archive that To See the Inability to See first started writing on visibility and invisibility, inclusion and exclusion in archiving practices. The title is a direct quote from Derek Jarman, referring to his fenceless garden in Dungeness.

Featured in the show are works by Arefeh Riahi, Martín La Roche Contreras, Maartje Fliervoet, Kader Attia, Kasra Jalilipour and Seba Calfuqueo, as well as a selection of historical objects.

During the exhibition there will be a public programme with film and video screenings by Derek Jarman, Kasra Jalilipour, Marcela Moraga and more, and performative readings with dash(-)collective, Constanza Mendoza, Giles Bailey, Lara Khaldi and Francisca Khamis Giacomani. The screenings are organised in collaboration with Filmtheater Kriterion.

ABOUT THE ARTWORKS AND ARTISTS

To See the Inability to See is an artist collective with roots in Chile, Iran and the Netherlands. Through an essayistic and performative process, we weave stories, thoughts and visual material together with books and objects, allowing them to narrate a new story. We use this narrative to challenge 'archival' modes of thinking. Among our main topics of concern are exclusion, alienation and belonging. The physical form for the publication *My Garden's Boundaries are the Horizon* was devised during, rather than after our writing. Its shape is based upon Arefeh's *Multi-fold-object* series. The publication's design was developed in synchronicity with the narratives, writings and visual materials. The final object is a testament to the shared journeys we took together with the publication's designer. We found in Elisabeth a collaborator who was open to our open-ended way of working. **Elisabeth Klement** is an Estonian graphic designer, educator, curator and organiser living and working in Amsterdam. As a graphic designer, she leads a practice rooted in *design justice* and collectivity. Thinking along with the project, she used fonts designed by women in both the Latin and Arabic alphabet.

Our collective projects resonate with our individual practices, and vice versa. For instance, Arefeh's project ***The House of Secrets in Geometric Structures*** focuses on the complex power dynamic between public and private space, and more specifically the tension between genders within these spaces. In terms of its content, this work has formed one of the starting points for our publication. Through an investigation on traditional architecture of Iranian houses, and their modality of dividing spaces into public, semi-public and private, Arefeh questions the hierarchy of social relations. The main focus of the research is on an octagonal entrance room called the *hashti*: the mediator between inside and outside, and the connector of different spaces inside the house. The ***Multi-fold-object***, which is part of

a body of work that Arefeh has been developing since 2014, also serves as a foundation for our exhibition. Departing from the form of a cube, the works in this series vary in template, scale and presentation, and are often used as research tools to be unfolded in response to specific sites and contexts. The structure of the publication *My Garden's Boundaries Are the Horizon* offers a new iteration of these objects. A previous version was shown at de Appel in 2019 during *Un/folding Interventions*, marking the beginning of our collaboration.

With a focus on the archive in its most expansive sense, **Arefeh Riahi's** artistic research delves into non-archival modes of knowledge-making. In her interdisciplinary practice, she weaves narrative and performance to uncover the potential of ephemeral fictions – spaces of possibility shaped by what is termed *the anarchive*. The anarchive could serve to interrupt dominant orders, dismantle the singularity of thought, or function as a space for resistance.

Following the uprising in Iran, and reflecting on various forms of resistance, ***To resist is to remain invisible*** by Kader Attia came to be influential to our writings. This piece from 2011 was created during the Arab Spring, with which it contrasts: at the time, the act of resistance was to go into the streets, as millions did, and so to be visible. But insurrection is a point of departure, and true resistance begins in everyday life. It is a relentless resiliency that almost self-effaces itself as it becomes unconscious: resisting is natural, not only cultural. Resistance inserts itself in the daily cogs of the system to make it crumble from within.

Kader Attia is a multidisciplinary artist who draws upon the lived experiences of two disparate cultural identities: Algerian and French. From this place of cultural intermediacy, Attia's practice interrogates socio-political complexities rooted in histories of colonialism and cultural obfuscation. In his practice, Attia develops poetic/political installations and sculptural assemblages to investigate the far-reaching emotional implications of western cultural hegemony and colonial systems of power for non-western subjectivities, focusing particularly on collective trauma and notions of repair.

In synchronicity with the theme of collective memory and the archive, **Martín La Roche Contreras'** works often find their starting points from existing collections of objects and archives as modes of storytelling, which he reassembles into installations, performances or publications. In his participatory practice the listener-viewer is invited to complete the piece or engage with it. Through ephemera and anecdotes, individual stories are

reappropriated and understood as part of a larger collective memory. In 2017 he initiated the Musée Légitime, a museum inside a hat, which he wears to carry its collection into different realms.

For *My Garden's Boundaries are the Horizon*, Martín wrote about gardens and queer space, including references to Derek Jarman's Prospect Cottage in Dungeness and David Wojnarowicz's unique collection of objects, commonly referred to as the *Magic Box*. Martín's ***Magic Box (after David Wojnarowicz)*** speculates about the stories contained within this collection of objects, currently housed in NYU's Downtown Collection at the Fales Library and Special Collections. This box, discovered beneath the artist's bed in New York after his passing due to AIDS-related complications in 1992, remains an enigmatic artefact with its contents left unaddressed by Wojnarowicz during his lifetime. For the show, Martín made an archive work by selecting and organising analogue second hand items from the 80s and self made reinterpretations of David Wojnarowicz's objects brought together as a new collection. These are displayed alongside moments of performative unfolding and storytelling.

Our writings on hidden, destroyed and repurposed archives led to the creation of the piece ***Legitimate Pavilion***. This installation by Martín was made with recycled paper from his 10-year archive of ephemera collected from other artists' exhibitions, including brochures, exhibition sheets, catalogues, postcards, and more. Following the *shogi* technique Martín transformed this paper archive into partition screens inside the exhibition space, providing an intimate reading room for Arefeh's work ***Unspeakable Secrets: a letter-essay***, one of the components of *The House of Secrets in Geometric Structures*. This private letter – written to be shared with the public – reflects on the boundaries between private and public within a relationship. While hinting at unspoken secrets, it questions traditional structures of the home, culture, and relationships.

Another artwork that became part of our conversations is *Gut Feelings: Fragments of Truth*, a video essay by **Kasra Jalilipour**, an Iranian multidisciplinary artist based in Derbyshire, UK. They work in a variety of mediums including sculpture, works on paper, moving images and live performance. Through looking at histories and speculative fiction, their work takes on the role of recreating archival histories of queerness and transness, and at times they do this by looking at how religion and past cultures intersect with these often unarchived histories. ***Gut Feelings: Fragments of Truth*** asks how fragments of historical truth might help us to reimagine queerness in pre-westernized Iran. At its centre is Tāj al-Saltaneh (1884–1936), a member

of the Qajar dynasty and feminist activist who in the age of the internet is frequently misrepresented and has become the subject of cruel memes. *Fragments of Truth* offers a queer and intersectional viewpoint of what has been documented of Tāj's life and the Qajar era.

One of the topics of our publication is the tension between water management and resistance, something Maartje Fliervoet has been looking into over the past years. One of her works on display, called **Spilleages**, is a series of three woven textiles based upon water photogrammes in which the artist focuses on how she tries to 'control' her visual language, and on the human desire for control in general. Pouring water on fibre-based photo paper causes it to undulate, transforming the printed water's shape and hue, such that the resulting prints disconnect from the artist's intervention. Scans from these prints were woven and their wavy character was translated into the weaving process, resulting in relief-like textile works.

Aside from *Spilleages*, Maartje developed **Site Specific Slurry**, a textile print placed on one of de Appel's curtains, connecting the copper roof of the building to toxic waters from copper mine tailing ponds. While writing on control and resistance, she noticed the inside of a rain-soaked food packaging box from her shopping bag. The original appearance of this geometric container being affected by the water, this evoked an image of a room flooded by outside influences; a scale model for a spatial embodiment of resistance. She then translated this image to the interior of de Appel. This textile work will be on view during opening hours after twilight.

Exploring photography, printmaking, installation, textile, language and printed matter, in her practice **Maartje Fliervoet** aims to make space for the undefined and the formless as a way of thinking. Her works generally question states of fixedness. In 2015 she initiated Manifold Books in her studio: a project space for contemporary art looking into relations between book space and exhibition space.

While writing on water and its interplanetary distribution, we received permission to include a poem by the poet Elicura Chihuailaf about water from a Mapuche perspective. Notably, the poem's title *Itrofill mogen* ("The water of life") recurs in the subtitles of Seba Calfuqueo's video work **Kowkülen (Liquid Being)** from 2020. Composed by an audiovisual recording and the author's writing, the work goes through a physical, personal and poetic journey regarding water, wetlands, lakes, oceans, rivers and springs. It addresses the body, binarism, gender, sexuality, the historical relationship between water and life, as well as their potential as a living space, necessary

to the relationship of all territories. This video will be on view during opening hours after twilight.

Seba Calfuqueo is an artist whose work critically reflects on the social, cultural, and political status of the Mapuche people in contemporary Chilean society. Her expansive practice mobilises installations, ceramics, performance, and video to explore their heritage, feminism, and sexual dissidence. Her work often parses out the cultural similarities and differences, as well as stereotypes, that emerge from the intersection of Indigenous and westernised modes of thought. Seba Calfuqueo is also part of the Mapuche collective Rangitulewfü and contributes to the magazine Yene.

The objects that emerged during the process of writing included artefacts, mementos and relics; things that were connected to our stories. While some of these objects could never be physically found or encountered, others became part of the repertoire of things exhibited in this show. For instance, the ***Iranian lacquer pen box*** from the Qajar period (19th century), with the pattern of bird and flower, refers to an old story about public secrets and smuggling miniature artworks. Birds and flowers were adopted as a symbol for lovers in miniature paintings in the mid-sixteenth century, when drawing figures was forbidden. Keeping secrets in public became an important element in our writing.

Another fitting example comes from a story about the Hoowz-e-Joosh in Fin Garden (Kashan, Iran), recounting that the bottom of this pool was once covered with beautiful tiles that at some point were stolen. Even though we never found any clue about where they were, a ***tile from Kashan*** from another context made its way into the show. On view are also a few ***Iranian sun inspired textiles*** that resonated with a hypothesis of water originating from dust emanated by the sun. It refers to mithraism as the sun figure is a symbol of Mehr; an ancient Iranian deity (yazata) of covenants, light, oaths, justice, the Sun and friendship. A female face overlaid on the sun pattern may also refer to Anahita the goddess of water, rain, abundance and victory.

PUBLIC PROGRAMME

For tickets, reservations and updates, please see our website: deappel.nl.

- Wednesday 11 December 2024, 6pm
Reading of and conversation about My Garden's Boundaries Are the Horizon by dash(-)collective

During this reading/conversation, members of dash (-) will activate the publication by weaving their own narratives into those of the book/object, using various media. Some members will be present in the space, while others will join online from Isfahan, Iran.

dash (-) is an ecosystem that began its activity in 2023 in Isfahan, Iran, to experiment with a self-sustainable economy that utilises community resources. Each member at dash (-) is involved in other collectives within the Isfahan community. By connecting these collectives and engaging in trial-and-error, dash reimagine an economy that integrates art with life by drawing inspiration from local stories and actively participating in the local community. In this process instituting, educating, and collective care became dash's main activities.

- Sunday 12 January 2025, 7:15pm
Film screening at Filmtheater Kriterion

For this film screening we explore the theme of the "stone garden" by presenting two distinct works of film and video art. The screening begins with Marcela Moraga's video work, *Schutz der Sinne (Protection of the Senses)*. The nature-culture binary and its inherent tensions are revealed through the mundane acts of cleaning and tidying. In her artistic practice, **Marcela Moraga** features rivers, animals, mountains,

plants, and communities impacted by extractive practices as central figures. Employing speculative narratives and fictional methods, informed by spirituality and indigenous knowledge, Moraga creates new stories that foster connections between humans and non-humans.

The second film title will be announced on de Appel's website.

- Friday 24 January 2025, 6pm
Performative reading of and conversation about My Garden's Boundaries Are the Horizon by Constanza Mendoza and Giles Bailey

For this event, we invited Constanza Mendoza and Giles Bailey that have been following our process closely. They are going to read the publication and transform their interpretation into a collective event where the book serves as a score to be performed.

Constanza Mendoza was born in Chuquicamata, a mining town in the Atacama Desert, shaped by the colonial history of copper extraction and the violence of the Chilean dictatorship. Her artistic practice, research and writing explore exile, alienation, and rootedness, analysing how institutional violence impacts bodies, knowledge, and affections. **Giles Bailey** works across performance and publishing, using texts, video fragments, and choreographies to explore how knowledge and meaning are generated through relationships with others. Since 2016 he has published *TALKER*, an interview zine about performance.

- Friday 7 February 2025, 6pm

*Performative reading by
To See the Inability to See*

The collective will explore new threads and possibilities for a collective reading of the publication, placing emphasis on different aspects and particular stories. These elements could complement and enrich the audience's understanding and interpretation of the show.

- Friday 21 February 2025, 6pm
*Reading and conversation with Lara Khaldi
and Francisca Khamis Giacoman*

For this event, we have invited Lara Khaldi, artistic director of de Appel, to engage in conversation with artist Francisca Khamis Giacoman to delve into specific narratives contained in the book. Drawing from stories featured in both the publication and the show, we aim to explore resonances with their practices and the broader themes of memory, identity, and collective experience.

Francisca Khamis Giacoman is

a Chilean artist from the Palestinian diaspora, currently based in Amsterdam. Through performances, installations, and audiovisual works, Francisca Khamis Giacoman is trying to recall stories of migration and unfold them at the boundaries of fiction and materiality.

- Sunday 9 March 2025, 7:15pm
Film screening at Filmtheater Kriterion

For this second film screening at Filmtheater Kriterion, we explore unexpected relationships like the ones between the Qajar princesses and Derek Jarman's Prospect Cottage garden. This is done with the screening of a new video work by artist Kasra Jalilipour followed

by the film **The Garden** by Derek Jarman. The film contains minimal dialogue, presenting an assemblage of images that unfold as a deeply personal reflection by Jarman, shaped by his confrontation with his own mortality. Created while he was HIV-positive and facing the inevitability of death from AIDS, it includes scenes set at Prospect Cottage and incorporates powerful religious imagery. The narrative centres on a seemingly loving and innocent homosexual couple whose idyllic life is tragically disrupted when they are arrested, humiliated, tortured, and ultimately killed. The film has been interpreted as a testament to the suffering caused by the AIDS crisis and society's reaction to those who were dying.

- Saturday 22 March 2025, 6pm
*Closing event: Performative reading by
To See the Inability to See*

For this final reading during the show, the collective will unfold the book one last time. As the three-month exhibition comes to a close, we will engage in one more reading of the book, exploring aspects of the narrative that have been overlooked or not fully explored.

Calendar disclaimer: Regardless of having worked with the official Iranian calendar (Solar Hijri) for the book that initiates this exhibition, we decided to use the Gregorian Calendar for this booklet in order to better communicate the dates of the public programme to the Netherlands based audience.

Things connecting themselves

A conversation between de Appels archivist Nell Donkers
and To See the Inability to See

Martín:

The conversation between us could really be about what we share: this interest in openness. Something that Derek Jarman actually put into practice at his Dungeness' garden. And in a way, there are some echoes in our interest in him as well. In our way of working together as a collective, there are always many ingredients.

Nell:

But I think that is what archiving is, no? To have all of these sources at once. Like, you start looking and you bring these sources to the present because you're looking at them with the eyes of the now. And then they take you everywhere. It's really like a journey. And I think it's also how my head works. But I wouldn't be able to go as deep as you did in this case. So this is really exciting. I'm looking forward to the exhibition.

Arefeh:

From the time we spent in the archive at the end of 2019, without really deciding upon this as a kind of strategy or methodology, we started connecting things. So we just gathered material, not knowing exactly what we were going to do. The only thing that I knew that we wanted to do back then, was to dig into the discarded material of the archive and of the office. Do you remember the box I placed there and asked you all to empty your paper bins into? That was our base: to look at things that were either discarded from the archive, or were extra copies of existing material.

The way we worked was very organic, I think. It was us starting to connect things, just by saying, hey, look, there is this, and you know what? There is a story that this reminds me of, or, look I found this book in the archive, which is very related to what we just talked about. And there were amazing connections and coincidences. Remember that time, when Martín was talking about Gordon Matta-Clark's *Reality Properties: Fake Estates* from 1973, and he just opened the book *Curiosity*

and Method, just randomly, and then it opened on a page about the exact same project. And we talked and talked and talked, around the table in the archive. There were a lot of moments like that in de Appel Archive, and so this became our methodology: a kind of finding by doing.

Nell:

But if you go into the archive of de Appel, or in the archive of the world – and there's always an archive, as one can read from your descriptions of your trip to Iran – you look at things in a very artistic way, as artists rather than archivists. I see so much freedom in your process to connect everything. And then what happens is that the things start connecting themselves. It's like one big archive.

Maartje:

I feel this is so true, the projects we do demand an open attitude. And this connects back, I guess, to this idea of longing for an archive without walls, or a garden without fences.

Nell:

Yes, but I see many people coming into the archive, and the outcome of your project is totally different from what I usually experience. Your way of working is not like: I'm coming here because I want to know what kind of art has been made around this or that theme. With you it is as if you were going in with a blind fate that something will appear, and this leads to a totally different outcome. What I'm maybe saying is that you don't need a method, but that the way to go about it is to go into the archive, in the world as an archive, and go as an artist, with an openness, without walls and without a method.

Maartje:

Looking at the publication I notice this portrait of Taj-al-Saltaneh, which also came from an archive, of course. Here it is, it's from the Harvard University Archive in the US. They have a whole collection about 19th century Iranian women and the women's rights movement. How it got there is another interesting question, but talking about the Qajar princess Taj-al Saltaneh, she wrote her memoirs, and they are held in Tehran in the National Archive. And so Arefeh was going to go to Tehran, and we thought it would be super interesting if she could go see it, because we were writing about this. Taj-al Saltaneh was really engaged with women's rights in the 19th century. She was one of the

first female rights' advocates. But at that point in time, in April 2023, we were already pretty advanced in the women-led uprising; many women were no longer wearing a hijab in public and the government in retaliation had already started to limit women's mobility in regards to some institutions. For instance, a statement was issued saying that any female visitor not wearing a hijab could no longer enter the archive. So there was this increasingly strange situation where if you wanted to learn about the history of your country and the women's rights movement, and you wanted to go to the archive to learn about it without a hijab, even as a member, you would be repressed to do so. And then there is the Harvard University Archive in the US which holds a manuscript of Taj-al-Saltaneh's memoirs, hand copied by her granddaughter. There's just so many layers to that, thinking about the accessibility of archives and information in general. We got their permission to use this portrait of Taj-al Saltaneh, but, of course, it was very complex. We had to print a very long caption to accompany this image in our publication because, in the US and anywhere, archives are usually quite closed off, unlike de Appels archive.

Nell:

Sure, but I also need to have rules at de Appel Archive, of course.

Martín:

I don't think it's about not having any rules, but it's more to do with attitude. I wanted to say this also regarding what Nell said before. It's not that we don't have a methodology. Just because de Appel's archive is more open, that also doesn't mean that there are no rules. We have a methodology that is quite open. For example, we don't have a strict object of study. We gather every once in a while, we write about the things we explore and research, and we draw connections. We're constantly sharing and rewriting, and then we transform these associations into matter. Sometimes such translations happen visually through photos, sometimes through text, a gesture, an artwork or through a combination of all of these. I mean to stress this, because it's not like the stereotypical idea of 'artists doing it differently'. Actually, many times, we work not that differently from other researchers. The thing is that we allow ourselves to break away from these types of imaginary rules and we question the goals of our search while we try to connect with our present changing concerns. And then for us, the outcome is not a paper or formal text, but it can go in many directions.

Arefeh:

And it is the same with the publication. The publication exists because we wanted to make something that we ourselves had not yet encountered. We thought it wouldn't make sense to write about the *anarchive* and then archive our findings within a 'fixed' structure like a book or something similar. So we started with the idea of a single page. We wanted to make a publication made of single pages, that would be distributed page by page to a group of subscribers, and then in the end they would be able to make their own book out of it. So *The Remote Archivist* (a recurring publication from the Archive of de Appel) was our first exercise in this fashion. It was such a coincidence because in early 2020 you, Nell, came to us with the idea of a newsletter as a single page, so it made sense right away. And after that project, we started working on this multi-layered publication, consisting of several threads that you can read in relation to each other. Each chapter can be connected to another by just a fold or a slight movement. And, the idea of making an exhibition works for us because it is basically the same thing, but this time expanded into a more spatial experience. So it is still a publication, being *anarchived* into a larger physical presence. For the past months we have been testing how an audience can relate physically to the publication, and this is something we will explore further by means of this exhibition. So maybe that is the only difference. It is not as unbounded as getting lost, but it is free in a sense of inviting every kind of methodology as knowledge. I heard this idea from Bayo Akomolafe, which was very interesting. He said something like: "Knowledge is the way we meet the world and the world meets us in return." So, you know, it is about the way we experience our bodies in space, the way we situate ourselves in the world. That is knowledge for us.

Nell:

There's also the element of surprise, when things keep on happening that you didn't expect to. And I think, being an archivist, this happens because of the way you go about it. So from the outset there's no fixed goal, in terms of saying, I'm doing this research, and it needs to result in a book. By focusing on such a goal you end up immediately ruling things out, you know? But if you allow the process to be more open every time you find something, you create another fold, and this might lead to another spin in the story or another connection to be found.

Martin:

It's funny because there on the shelf (looking at the shelves in de Appel Archive) I see the publication *Curiosity and Method*, the book realized for the ten year anniversary of Cabinet Magazine. I think it's a good illustration of what we are talking about. On the cover it has an emblem of a fox and a hedgehog. And they explain inside that curiosity is the fox and the hedgehog is the method. The hedgehog goes into the tunnel and digs and digs and digs. It is an obsession. So when we say that we will do research we are the hedgehogs. And we go digging through all these stories that are super interesting. But at one point, there is also the attitude of the fox that comes out because it is curious, and that curiosity allows the fox to have an overview. The book is about how one can simultaneously play the roles of the hedgehog and the fox. And that makes total sense to me, because the moment we are stacking such encountered associations someone suddenly says: "I will go for a cigarette." And then you meet another visitor to the archive, and they mention this artist, or that event, and then these connections further add to these associations. So I think that it doesn't necessarily happen in this or that order or scheme, but I love this idea of the hedgehog and the fox together, that both are somehow needed.

Nell:

Sure.

Martin:

Things may look like some kind of coincidence, but maybe it's just us picking up the resonances around us. That's the body that we were talking about. And how it also affects you, because this process also changes us.

Nell:

Can I ask one last thing: as a reader, can you find such surprises in the book as well?

Arefeh:

Well, there are many possibilities for an 'open' reading of this book. The structure of the book and its multidirectionality brings about many suggestions. Our writing includes our letters to each other, some essays and also some pieces from our previous writings. There is a kind of scatteredness in them. And while reading this book, one

can change the fate of reading by just folding to the right or left. One can read the beginning of one thread, and by one fold, proceed to the ending of another one. And through travelling across narratives many new connections can be found. It is, I think, the nature of its structure. And I am in fact very curious about those connections that lie in it and we haven't yet found.

Martin:

But I think if we continue doing it, we will find many new connections. Also now through translating it into an exhibition. There is also the making process of this book – on one hand the nonlinear, foldable shape of it, the search for potentials in the form of the *hashti*, the octagon, inspired by one of Arefeh's folding objects – that provide possibilities. But also our collaboration with Elizabeth Klement, the publication's designer, helped us to translate these different directions into a graphic way. The way she implemented this compartmented reading, the multiple directions we talked about. Through this multidirectionality, the possibility of having multiple readers, or positions at the same table with the book on it, a particular part of the text can somehow talk, or unfold itself, to a reader.

Maartje:

While test reading it collectively with other people this year, from the very first time there were moments where one reader was coming to a certain paragraph and somebody else came to another one. Because as the book unfolded, it invited the readers to read certain fragments depending on the position of their body at the table. This mode of reading also created a kind of shared attentiveness in following and making the narrative together. In a way, the experience of collective reading became more important than some specific content in the book, its written order or continuity.

Martin:

I think that this open attitude is really one of the vital things, right? To remain open even when things are very difficult as they are now. But, you know, when Arefeh was talking, it reminded me of this quote by Thea Patterson that we brought to one of our texts as well: "The anarchic resists the object, the it, the deliverable..."

de Appel is
Noor Abuarafeh
Jesse Blaauw
Juri Cho
Marina Christodoulidou
Francesca D'Errico
Nell Donkers
Jacquine van Elsberg
Lucie von Eugen
Jan van Geem
Jan-Pieter 't Hart
Ka-Tjun Hau
Matt Hinkley
Mylan Hoezen
Lara Khaldi
Brechje Krah
Maria Nolla
Sofia Patat
Ilia Pelapaisiotis
Sophie Soobramien

Production support /
Productieondersteuning
Sjoerd Tim & team
(installation)
Andoni Zamora

Graphic Design /
Grafisch Ontwerp
Bardhi Haliti &
Zuzana Kostelanská

Printed at / Gedrukt bij
no kiss?

Stichting de Appel
Tolstraat 160
1074VM Amsterdam

+31 (0) 2 06 25 56 51
info@deappel.nl
www.deappel.nl

de Appel welcomes
visitors / de Appel
verwelkomt bezoekers
Wednesday–Sunday /
woensdag t/m zondag
14:00–20:00

The artworks *Kowkūlen*
and *Site Specific Slurry* will
be on view during opening
hours after twilight.

Tickets / Toegangsprijzen
Adults / Volwassenen: €6
Students / Studenten: €3
Neighbors / Buren: €3
Ages 0–18: free
0 t/m 18 jaar: gratis
Museumkaart or / of ICOM:
free / gratis

This project is made
possible by / Dit project
wordt ondersteund door
Cultuurfonds
AFK
TextielLab
Mondriaan Fonds

The artists and de Appel
wish to thank
Bronwen Jones (for her
advice and assistance for
the finish of *Spilleages*),
Nicholas Martin and
NYU Fales Library &
Special Collections
(for the support with
the David Wojnarowicz's
Magic Box research),
Josilda da Conceição and
Mertens Frames (for their
help in the production
of *Legitimate Pavilion*),
Mohammad Reza Riahi
(for his generous lending of
pieces from his collection),
Marco van der Bilt
(for the production
of *Multi-fold-object*),
Henriëtte Schaeffers.

de Appel is supported with structural funds from /
de Appel wordt structureel gesteund door

The corridor branching off from the *hashti* towards the *andarouni* garden, Tabatabai House, Kashan, Iran. Photo by Arefeh Riahi.

Portrait of Taj-al-Saltaneh, daughter of Nasser al-Din Shah Qajar. Date and photographer are unknown. The digital rights of the photograph are reserved by the Harvard University, Middle Eastern Division of the Widener Library. Licence: <https://nrs.harvard.edu/urn-3:HUL.eother:idscopyright>

ander spoor. En door verhalen te doorkruisen, kunnen veel nieuwe verbanden worden gevonden. Dat is, denk ik, de aard van de structuur van de publicatie. En ik ben heel nieuwsgierig naar de verbanden die erin zitten die we nog niet gevonden hebben.

Martín:

Maar ik denk dat als we ermee doorgaan, we veel nieuwe verbanden zullen vinden. Dit is inherent aan het maakproces en het proces van het boek, door de non-lineaire, uitvouwbare vorm ervan, en de verschillende mogelijke wegen in de vorm van de *hashti*, de achthoek geïnspireerd op een van Arefeh's vouwobjecten. Maar ook onze samenwerking met Elizabeth Klement, de vormgever van de publicatie, hielp ons om deze verschillende richtingen grafisch te vertalen. De manier waarop zij deze gecompartmenteerde manier van lezen heeft geïmplementeerd, de verschillende mogelijke richtingen waarover we spraken. En misschien is het ook het vermelden waard dat door deze multidirectionaliteit de mogelijkheid ontstaat simultaan meerdere lezers te hebben, of meerdere posities aan dezelfde tafel waar het boek op ligt; zo ontvouwt een deel van de tekst zich op de een of andere manier aan een lezer.

Maartje:

Tijdens het proeflezen met andere mensen dit jaar, waren er vanaf de eerste keer momenten waarop de ene lezer bij een bepaalde alinea uitkwam en iemand anders bij een andere. Want terwijl het boek zich ontvouwde, nodigde het de lezers uit om bepaalde fragmenten te lezen, afhankelijk van de positie van hun lichaam aan tafel. Deze manier van lezen creëerde ook een soort gedeelde oplettendheid in het samen volgen en maken van het verhaal. Op een bepaalde manier werd de ervaring van het collectief lezen belangrijker dan een specifieke inhoud van het boek, de geschreven volgorde of de continuïteit.

Martín:

Ik denk dat deze open houding echt een van de belangrijkste dingen is, toch? Om een open houding te houden, zelfs als dingen heel moeilijk zijn, zoals nu. Maar, weet je, toen Arefeh aan het woord was, moest ik denken aan een citaat van Thea Patterson dat we ook in een van onze teksten hebben gebruikt: "The anarchic resists the object, the it, the deliverable..."

Martin:

Daar op de plank (kijkend naar de planken in de Appel's Archief) zie ik de publicatie *Curiosity and Method*, het boek dat is gemaakt voor het tienjarig bestaan van Cabinet Magazine. Ik denk dat het een goed voorbeeld is van waar we het over hebben. Op de omslag staat een embleem van een vos en een egel. En in het magazine leggen ze uit dat de vos staat voor nieuwsgierigheid, en de egel voor de methode. De egel gaat de tunnel in en graaft en graaft en graaft. Het is een obsessie. Als we onderzoek doen, zijn we zoals de egel. En we graven door al die verhalen die enorm interessant zijn. Maar op een gegeven moment is er ook de houding van de vos die naar buiten komt omdat hij nieuwsgierig is, en die nieuwsgierigheid stelt de vos in staat om overzicht te genereren. Het boek gaat over hoe je tegelijkertijd de rol van de egel en die van de vos kunt spelen. Dat resoneert met me, want op het moment dat we zulke associaties aan het stapelen zijn zegt iemand plotseling: "Ik ga even een sigaretje roken." En dan ontmoet je een andere bezoeker in het archief, en die noemt deze kunstenaar, of die gebeurtenis, en die connecties dragen bij aan verdere associaties. Dus ik denk dat het niet noodzakelijkerwijs in deze of gene volgorde of schema gebeurt, maar ik denk dat de egel en de vos samen nodig zijn.

Nell:

Zeker.

Martin:

Dingen kunnen op toeval lijken, maar misschien zijn het wij die resonanties om ons heen oppikken. Dat is het lichaam waar we het over hadden.

Nell:

Mag ik nog een laatste vraag stellen: vind je als lezer ook zulke verrassingen in het boek?

Arefeh:

Nou, er zijn veel mogelijkheden voor een 'open' lezing van dit boek. De structuur van het boek en de multidirectionaliteit brengen veel suggesties teweeg. Ons schrijven omvat onze briefwisseling, enkele essays en ook stukken uit eerder geschreven teksten. Er zit een soort versnipperdheid in. En terwijl je dit boek leest, kun je de koers van het lezen veranderen door naar rechts of links te vouwen. Je kunt een rode draad volgen en met één vouw doorgaan naar het einde van een

Arefeh:

En met de publicatie is het precies zo. Deze is ontstaan omdat we iets wilden maken dat we zelf nog niet waren tegengekomen. We dachten dat het geen zin zou hebben om over het *anarchive* te schrijven om vervolgens onze bevindingen te archiveren binnen de 'vaste' structuur van een boek. Dus begonnen we met het idee van een enkele pagina. We wilden een publicatie maken die bestond uit losse pagina's, die pagina voor pagina zou worden verspreid onder een groep abonnees, en uiteindelijk zouden zij er hun eigen boek van kunnen maken. Onze contributie voor *The Remote Archivist* was onze eerste oefening hierin. Het was zo toevallig omdat jij, Nell, begin 2020 naar ons toekwam met het idee van een nieuwsbrief in de vorm van een enkele pagina, dus het klopte meteen. En na dat project begonnen we te werken aan deze meer gelaagde publicatie, die bestaat uit verschillende hoofdstukken die je in relatie tot elkaar kunt lezen. Elk hoofdstuk kan met een andere worden verbonden door het maken van slechts een vouw of een kleine beweging. En de tentoonstelling werkt via hetzelfde principe, alleen is het uitgebreid naar een ruimtelijke ervaring. Het is dus nog steeds een publicatie, alleen een die wordt *ge-anarchiveert* naar een grotere fysieke aanwezigheid. De afgelopen maanden hebben we getest hoe een publiek zich fysiek tot de publicatie kan verhouden, en dit is iets wat we verder zullen onderzoeken door middel van deze tentoonstelling. We staan open voor verschillende vormen en methodes van kennisproductie, maar zorgen ook dat we niet in deze vrijheid verdwalen. Ik hoorde dit idee van Bayo Akomolafe, wat ik erg interessant vind. Hij zegt zoiets als: "Kennis is de manier waarop we de wereld ontmoeten, en waar de wereld ons ontmoet." Het gaat dus om de manier waarop we ons lichaam in de ruimte ervaren, de manier waarop we onszelf in de wereld plaatsen. En dat is voor ons kennis.

Nell:

Er is ook het verrassingselement, wanneer er dingen blijven gebeuren die je niet had verwacht. En ik denk dat dit, als archivaris, gebeurt door de manier waarop je te werk gaat. Vanaf het begin is er geen vast doel, in de zin van: ik doe dit onderzoek en het moet resulteren in een boek. Door je vanaf het begin op zo'n doel te richten, sluit je uiteindelijk meteen dingen uit. Maar als je het proces opener laat zijn, vind je andere plooien, en dit kan leiden tot een andere draai in het verhaal of een andere connectie.

moment, in april 2023, waren we al vergevorderd in de door vrouwen geleide opstand; veel vrouwen droegen geen hijab meer in het openbaar en de regering was als vergelding begonnen met het inperken van de mobiliteit van vrouwen in bepaalde instellingen. Er werd bijvoorbeeld een verklaring uitgegeven waarin stond dat vrouwelijke bezoekers die geen hijab droegen het archief niet meer in mochten, zelfs als ze lid waren. Er ontstond dus een steeds vreemdere situatie waarin je, als je iets wilde leren over de geschiedenis van je land en de beweging voor vrouwenrechten, en je wilde naar het archief gaan om hierover te leren zonder hijab, dit werd verboden. En dan is er nog het Harvard University Archive in de VS, dat een manuscript bevat van de memoires van Taj-al-Saltaneh, met de hand gekopieerd door haar kleindochter. Dat op zichzelf is al gelaagd, denkend aan de toegankelijkheid van archieven en informatie in het algemeen. We kregen toestemming om dit portret van Taj-al Saltaneh te gebruiken, maar het was natuurlijk erg ingewikkeld. We moesten een heel lang onderschrift afdrukken bij deze afbeelding in onze publicatie, omdat archieven in de VS en elders meestal behoorlijk gesloten zijn, in tegenstelling tot het archief van de Appel.

Nell:

Zeker, maar er gelden natuurlijk ook regels in het archief van de Appel.

Martín:

Ik denk niet dat het gaat om het niet hebben van regels, het heeft meer te maken met een houding. Ik wilde dit ook zeggen naar aanleiding van wat Nell eerder zei. Het is niet zo dat we geen methodologie hebben. Dat het archief van de Appel opener is, betekent niet dat er geen regels zijn. Wij hebben een methodologie die heel open is. We hebben bijvoorbeeld geen strikt studieobject, maar we komen af en toe bij elkaar, schrijven over de dingen die we onderzoeken, en we leggen verbanden. We delen en herschrijven voortdurend en vervolgens zetten we deze associaties om in materie. Soms is zo'n vertaling visueel door middel van foto's, soms door middel van tekst, een gebaar, een kunstwerk of door een combinatie van dit alles. Ik wil dit benadrukken, omdat het niet het stereotype idee is van 'kunstenaars die het anders doen', in feite werken we vaak niet anders dan andere onderzoekers. Het gaat erom dat we onszelf toestaan los te komen van denkbeeldige regels en dat we de doelen van onze zoektocht in twijfel trekken, ze proberen te laten aansluiten op onze veranderende pre-occupaties. Voor ons is het resultaat niet per se een paper of formele tekst, maar het kan vele kanten op gaan.

zomaar willekeurig, op een pagina die over precies hetzelfde project ging. En we praatten en praatten en praatten, rond de tafel in het archief. Er waren veel van dat soort momenten in de Appel's archief. Zo werd dit onze methodologie: een soort vinden door doen.

Nell:

Maar als je in het archief van de Appel duikt, of in het archief van de wereld – want er is altijd een archief, zoals te lezen is in je beschrijvingen van je reis naar Iran – dan kijk je op een heel artistieke manier naar dingen, als kunstenaars in plaats van als archivariissen. Ik zie zoveel vrijheid in jullie proces om alles met elkaar te verbinden. En wat er dan gebeurt is dat de dingen zichzelf beginnen te verbinden. Het is net één groot archief.

Maartje:

Ik denk dat je gelijk hebt, de projecten die we doen vragen om een open houding. En dit sluit weer aan bij het idee van het verlangen naar een archief zonder muren, of een tuin zonder hekken.

Nell:

Ja, maar ik zie veel mensen het archief binnenkomen, en het resultaat van jullie project is totaal anders dan wat ik meestal aantref. Jullie manier van werken is niet zoals: ik kom hier omdat ik wil weten wat voor kunst er rond dit of dat thema is gemaakt. Bij jullie is het alsof je naar binnen gaat met een blind geloof dat er iets zal verschijnen, en dit leidt tot een totaal andere uitkomst. Wat ik misschien wil zeggen is dat je geen methode nodig hebt, maar dat de manier is om het archief in te gaan, in de wereld als archief, als kunstenaar met een open blik, zonder muren en zonder methode.

Maartje:

Als ik in het boek kijk valt mijn oog op dit portret van Taj-al-Saltaneh, dat natuurlijk ook uit een archief komt. In dit geval uit het Harvard University Archive in de VS. Ze hebben een hele collectie over 19e-eeuwse Iraanse vrouwen en de vrouwenrechtenbeweging. Hoe dat daar terecht kwam is een andere interessante vraag, maar over de Qajar prinses Taj-al Saltaneh gesproken; zij schreef haar memoires, en die worden bewaard in het Nationaal Archief in Teheran. Arefeh zou naar Teheran gaan en we dachten dat het heel interessant zou zijn als ze die kon gaan bekijken, omdat we hierover aan het schrijven waren. Taj-al Saltaneh was een grote voorvechter van vrouwenrechten in de 19e eeuw. Maar op dat

Dingen die zichzelf verbinden

Een gesprek tussen de Appel archivaris Nell Donkers en
To See the Inability to See

Martín:

Het gesprek tussen ons zou kunnen gaan over onze gemene delers, een interesse in openheid. Iets wat Derek Jarman in praktijk bracht in zijn tuin in Dungeness. En in zekere zin zijn er ook echo's in onze interesse in hem. In onze manier van samenwerken als collectief zitten altijd veel verschillende ingrediënten.

Nell:

Maar ik denk dat dit ook de kern van archiveren is: om al deze bronnen tegelijk tot je beschikking te hebben. Je begint te zoeken, en zoals je al eerder zei, je brengt deze bronnen naar het heden, omdat je ernaar kijkt met de ogen van het nu. En dan nemen ze je overal mee naartoe. Het is echt als een reis. En ik denk dat het ook is hoe mijn hoofd werkt. Maar ik zou niet in staat zijn om zo diep te gaan als jullie in dit geval hebben gedaan. Dus dit is echt spannend. Ik kijk uit naar de tentoonstelling.

Arefeh:

Vanaf de tijd die we eind 2019 in het archief doorbrachten, zijn we dingen met elkaar gaan verbinden, zonder echt te beslissen over een soort strategie of methodologie. Dus we verzamelden simpelweg materiaal, niet precies wetende wat we gingen doen. Het enige wat ik toen wist dat we wilden, was graven in het afgedankte materiaal van het archief en het kantoor. Herinner je je nog de doos die ik daar neerzette en waarin ik jullie allemaal vroeg om je papierbakken te legen? Dat werd onze basis: kijken naar dingen die ofwel uit het archief waren weggegooid, of extra kopieën waren van bestaand materiaal. De manier waarop we werkten was heel organisch, denk ik. We begonnen dingen met elkaar te verbinden door te zeggen: “Hé, kijk wat ik hier heb, en weet je wat? Er is een verhaal waar dit me aan doet denken, of kijk, ik vond dit boek in het archief, dat erg verwant is aan waar we het net over hadden. En er ontstonden verbazingwekkende verbanden en toevalligheden. Weet je nog die keer dat Martín het had over Gordon Matta-Clark’s *Reality Properties: Fake Estates* van Gordon Matta-Clark uit 1973, en hij opende het boek *Curiosity and Method*,

● Vrijdag 7 februari 2025, 18:00

*Performatieve lezing door
To See the Inability to See*

Het collectief verkent nieuwe narratieven en mogelijkheden middels een collectieve lezing van hun publicatie, waarbij de nadruk wordt gelegd op verschillende aspecten en specifieke verhalen.

● Vrijdag 21 februari 2025, 18:00

*Lezing en gesprek met Lara Khaldi en
Francisca Khamis*

Voor dit evenement nodigen we Lara Khaldi, artistiek directeur van de Appel, uit om in gesprek te gaan met kunstenaar Francisca Khamis Giacoman, om dieper in te gaan op specifieke verhalen in de publicatie. Aan de hand van verhalen uit zowel de publicatie als de tentoonstelling willen we de overeenkomsten onderzoeken met hun werk en de bredere thema's van herinnering, identiteit en collectieve ervaring.

Francisca Khamis Giacoman is een Chileense kunstenaar uit de Palestijnse diaspora, momenteel gevestigd in Amsterdam. Door middel van performances, installaties en audiovisuele werken probeert ze verhalen van migratie op te roepen en ze te ontvouwen op de grens van fictie en materialiteit.

● Zondag 9 maart 2025, 19:15

Filmvertoning in Filmtheater Kriterion

Voor deze tweede filmvertoning in Filmtheater Kriterion verkennen we onverwachte relaties tussen de prinsessen in Qajar en Derek Jarman's Prospect Cottage tuin, met de vertoning van een nieuw videowerk van kunstenaar Kasra Jalilipour, gevolgd door de film ***The Garden*** van Derek Jarman. *The Garden* bevat minimale dialoog en presenteert een assemblage

van beelden die zich ontvouwen als een diep persoonlijke reflectie van Jarman, gevormd door de confrontatie met zijn eigen sterfelijkheid. De film werd gemaakt terwijl hij seropositief was en de onvermijdelijke dood door AIDS onder ogen zag. Het verhaal draait om een ogenschijnlijk liefdevol en onschuldig homostel wiens idyllische leven tragisch wordt verstoord wanneer ze worden gearresteerd, vernederd, gemarteld en uiteindelijk vermoord. De film is geïnterpreteerd als een testament voor het lijden veroorzaakt door de AIDS-crisis en de reactie van de maatschappij op hen die stervende waren.

● Zaterdag 22 maart 2025, 18:00

*Afsluitend evenement: Performatieve
lezing door To See the Inability to See*

Voor deze afsluitende lezing tijdens de tentoonstelling zal het collectief het boek een laatste keer ontvouwen. Aan het einde van de drie maanden durende tentoonstelling lezen we het boek nog een keer, waarbij we aspecten van het verhaal verkennen die over het hoofd zijn gezien, of niet volledig zijn onderzocht.

Kalender disclaimer: Ondanks dat we hebben gewerkt met de officiële Iraanse kalender (Solar Hijri) voor de publicatie die deze tentoonstelling initieert, hebben we besloten om de Gregoriaanse kalender te gebruiken voor dit boekje, om de data van het publieke programma beter te communiceren naar een Amsterdams publiek.

PUBIEK PROGRAMMA

Kijk voor tickets, reserveringen en updates op onze website: deappel.nl.

- Woensdag 11 december 2024, 18:00
Lezing van en gesprek over My Garden's Boundaries Are the Horizon door dash (-) collective

Tijdens dit gesprek zullen leden van dash (-) collective de publicatie activeren door hun eigen verhalen te verweven in die van het boek/object, gebruikmakend van verschillende media. Een deel van het collectief is aanwezig in de ruimte, anderen zullen online deelnemen vanuit Isfahan.

dash (-) is een ecosysteem dat in 2023 ontstond in Isfahan, Iran om te experimenteren met een zelfvoorzienende economie die gebruik maakt van gemeenschapsmiddelen. Elk lid van dash is betrokken bij andere collectieven binnen de community in Isfahan. Door deze collectieven met elkaar te verbinden en te experimenteren, stelt dash zich een economie voor die kunst en leven integreert door inspiratie te halen uit lokale verhalen en actief deel te nemen aan de lokale gemeenschap. In dit proces werden het opzetten van instituten, educatie en collectieve zorg de belangrijkste activiteiten van dash.

- Zondag 12 januari 2025, 19:15
Filmvertoning in Filmtheater Kriterion

Voor deze filmvertoning verkennen we het thema van de "stenen tuin" door twee verschillende werken van film en videokunst te presenteren. De vertoning begint met het videowerk **Schutz der Sinne (Protection of the Senses)** van **Marcela Moraga**. In deze korte film worden de natuur-cultuurbinariteit en de inherente spanningen daartussen

onthuld door de alledaagse handelingen van schoonmaken en opruimen. In haar artistieke praktijk toont Marcela Moraga rivieren, dieren, bergen, planten en gemeenschappen die beïnvloed worden door extractieve praktijken als centrale figuren in haar verhalen. Door gebruik te maken van speculatieve verhalen en fictieve methodes, geïnspireerd door spiritualiteit en inheemse kennis, creëert Moraga nieuwe verhalen die verbindingen tussen mensen en niet-mensen bevorderen.

De tweede filmtitel wordt aangekondigd op de Appel's website.

- Vrijdag 24 januari 2025, 18:00
Performatieve lezing van en gesprek over My Garden's Boundaries Are the Horizon door Constanza Mendoza en Giles Bailey

We nodigen Constanza Mendoza en Giles Bailey uit om de publicatie te lezen en hun interpretatie om te zetten in een collectief evenement, waarbij het boek dient als een partituur om op te voeren.

Constanza Mendoza is geboren in Chuquicamata, een mijnstadje in de Atacamawoestijn, gevormd door de koloniale geschiedenis van de koperwinning en het geweld van de Chileense dictatuur. In haar artistieke praktijk, onderzoek en schrijven onderzoekt ze ballingschap, vervreemding en geworteldheid, en analyseert ze hoe institutioneel geweld lichamen, kennis en affecties beïnvloedt. **Giles Bailey** werkt met performance en publicaties, waarbij hij teksten, videofragmenten en choreografieën gebruikt om te onderzoeken hoe kennis en betekenis worden gegenereerd door relaties met anderen. Sinds 2016 publiceert hij TALKER, een interview-zine over performance.

Chihuailaf over water vanuit een Mapuche perspectief in onze publicatie op te nemen. Opmerkelijk is dat de titel van het gedicht *Itrofill mogen* ("The water of life") terugkomt in de ondertiteling van Seba Calfuqueo's videowerk ***Kowkülen (Liquid Being)*** uit 2020. Bestaande uit een audiovisuele opname en de teksten van de auteur, maakt het videowerk een fysieke, persoonlijke en poëtische reis door water, moerassen, meren, oceanen, rivieren en bronnen. Het videowerk gaat over het lichaam, binarisme, gender, seksualiteit, de historische relatie tussen water en leven, maar ook over hun potentieel als leefruimte. Deze video zal te zien zijn tijdens openingsuren na schemering.

Seba Calfuqueo is een kunstenaar wiens werk kritisch reflecteert op de sociale, culturele en politieke status van de Mapuche in de hedendaagse Chileense samenleving. Haar uitgebreide praktijk maakt gebruik van installaties, keramiek, performance en video om hun erfgoed, feminisme en seksuele dissidentie te onderzoeken. Haar werk ontleedt vaak de overeenkomsten, verschillen en stereotypen die voortkomen uit de kruising van inheemse en westerse denkwijzen. Seba Calfuqueo maakt ook deel uit van het Mapuche collectief Rangitulewfü en levert bijdragen aan het tijdschrift Yene.

De objecten die tijdens het schrijven aangehaald worden, zijn onder andere artefacten, aandenkens en relikwieën: objecten die verbonden waren met onze verhalen. Hoewel sommige van deze objecten nooit fysiek gevonden zijn of konden worden, werden andere objecten deel van het repertoire van de tentoonstelling. Het ***Iraanse pennenbakje*** uit de Qajar periode (19e eeuw), met het patroon van vogel en bloem, verwijst bijvoorbeeld naar een oud verhaal over openbare geheimen en het smokkelen van miniatuurkunstwerken. Vogels en bloemen werden halverwege de 16e eeuw gebruikt als symbool voor geliefden in miniatuurschilderijen, toen het tekenen van figuren verboden was. Het bewaren van geheimen in het openbaar werd een belangrijk element in ons schrijven.

Een ander passend voorbeeld komt uit een verhaal over de Hoowz-e-Joosh in Fin Garden (Kashan, Iran), waarin wordt verteld dat de bodem van dit zwembad ooit bedekt was met prachtige tegels die op een gegeven moment werden gestolen. Hoewel we nooit een aanwijzing hebben gevonden over waar ze zich bevinden, is er toch een ***tegel uit Kashan*** in de tentoonstelling terechtgekomen. Er zijn ook een paar op de zon geïnspireerde ***Iraanse textielen*** te zien die resoneerden met de hypothese dat water afkomstig is van stof dat door de zon wordt uitgestraald. Het verwijst naar het mithraïsme, aangezien de zonnefiguur een symbool is van Mehr; een oude Iraanse godheid (yazata) van licht, eden, gerechtigheid, zon en vriendschap. Een vrouwelijk gezicht over het zonnepatroon kan ook verwijzen naar Anahita, de godin van water, regen, overvloed en overwinning.

hen dit door te kijken naar hoe religie en voorbije culturen deze vaak niet gearchiveerde geschiedenissen doorkruisen. ***Gut Feelings: Fragments of Truth*** stelt de vraag hoe fragmenten van de historische waarheid ons kunnen helpen een nieuwe voorstelling te maken van homoseksualiteit in het voorwesterse Iran. Centraal staat Tāj al-Saltaneh (1884-1936), een lid van de Qajar-dynastie en feministisch activiste die in het internettijdperk vaak verkeerd wordt gerepresenteerd en het onderwerp is geworden van wrede memes. *Fragments of Truth* biedt een queer en intersectionele kijk op hoe Tāj's leven en het Qajar-tijdperk zijn gedocumenteerd.

Een van de onderwerpen van onze publicatie is het spanningsveld tussen waterbeheer en verzet, iets waar Maartje Fliervoet zich de afgelopen jaren in heeft verdiept. Een van haar tentoongestelde geweven werken genaamd ***Spilleages***, is een serie van drie geweven werken gebaseerd op waterfoto's waarin de kunstenaar zich richt op hoe ze probeert haar beeldtaal te 'beheersen', en op het menselijk verlangen naar controle in het algemeen. Door water op barietpapier te gieten golft het, waardoor de vorm en tint van het afgedrukte water veranderen en de resulterende afdrukken loskomen van de interventie van de kunstenaar. Scans van deze afdrukken werden geweven en hun golvende karakter werd vertaald naar het weefproces, wat resulteerde in reliëfachtige, textiele werken.

Naast *Spilleages* ontwikkelde Maartje ***Site Specific Slurry***, een textielprint op een van de gordijnen van de Appel, die het koperen dak van het gebouw verbindt met giftig water uit afvalbassins van kopermijnen. Terwijl ze over controle en verzet schreef, viel haar oog op de binnenkant van een verregende doos van een voedselverpakking uit haar boodschappentas. Het oorspronkelijke uiterlijk van deze geometrische container, aangetast door het water, riep een beeld op van een kamer overspoeld door invloeden van buitenaf; een schaalmodel voor een ruimtelijke belichaming van verzet. Ze vertaalde dit beeld naar het interieur van de Appel. Dit textielwerk zal te zien zijn tijdens openingsuren na schemering.

Maartje Fliervoet verkent fotografie, grafiek, installatie, textiel, taal en drukwerk. In haar praktijk probeert ze ruimte te maken voor het ongedefinieerde en vormloosheid als een manier van denken. Haar werken bevragen condities van gefixeerdheid. In 2015 initieerde ze Manifold Books in haar atelier: een projectruimte voor hedendaagse kunst die de relatie tussen boekruimte en tentoonstellingsruimte onderzoekt.

Terwijl we voor de publicatie schreven over water en de interplanetaire distributie ervan, kregen we toestemming om een gedicht van de dichter Elicura

bestaande verzamelingen van objecten en archieven, als manier om verhalen samen te voegen tot installaties, performances of publicaties. In zijn praktijk wordt de luisteraar of kijker uitgenodigd zich hiertoe te verhouden, of om het werk te voltooien. Door middel van efemera en anekdotes worden individuele verhalen opnieuw toegeëigend en begrepen als onderdeel van een groter collectief geheugen. In 2017 initieerde hij het Musée Légitime, een museum in een hoed, die hij draagt om zijn collectie in verschillende sferen te brengen.

Voor *My Garden's Boundaries are the Horizon* schreef Martín over tuinen en *queer space*, inclusief verwijzingen naar Derek Jarmans Prospect Cottage in Dungeness en David Wojnarowicz' unieke verzameling objecten, die gewoonlijk de *Magic Box* wordt genoemd. Martín's *Magic Box (after David Wojnarowicz)* speculeert over de verhalen die in deze verzameling objecten verborgen zitten. Deze doos, die onder het bed van de New Yorkse kunstenaar werd ontdekt na zijn overlijden als gevolg van AIDS-gerelateerde complicaties in 1992, blijft een raadselachtig artefact waarvan de inhoud door Wojnarowicz tijdens zijn leven onaangeroerd werd gelaten. Voor de tentoonstelling heeft Martín een archief gemaakt door analoge tweedehands spullen uit de jaren '80 en zelfgemaakte herinterpretaties van de objecten van David Wojnarowicz te selecteren en te ordenen tot een nieuwe collectie.

Onze teksten over verborgen, vernietigde en hergebruikte archieven leidden tot de creatie van het werk *Legitimate Pavilion*. Deze installatie van Martín werd gemaakt met gerecycled papier uit zijn 10 jaar oude archief van efemera van tentoonstellingen van andere kunstenaars, waaronder brochures, tentoonstellingsbladen, catalogi, ansichtkaarten en meer. Volgens de *shogi*-techniek transformeerde Martín dit papieren archief tot scheidingswanden in de tentoonstellingsruimte, waardoor een intieme leesruimte ontstond voor Arefehs werk *Unspeakable Secrets: a letter-essay*, een van de onderdelen van *The House of Secrets in Geometric Structures*. Deze brief – geschreven om te worden gedeeld met het publiek – reflecteert op de grenzen tussen privé en openbaar binnen een relatie. Terwijl de brief zinspeelt op onuitgesproken geheimen, bevraagt het traditionele structuren van het huis, de cultuur en relaties.

Een ander kunstwerk dat deel uitmaakt van onze gesprekken is *Gut Feelings: Fragments of Truth*, een video-essay van **Kasra Jalilipour**, een Iraanse multidisciplinaire kunstenaar gevestigd in Derbyshire, VK. De kunstenaar werkt in verschillende media, waaronder beeldhouwkunst, werken op papier, bewegend beeld en live performance. Door te kijken naar geschiedenissen en speculatieve fictie, neemt hun praktijk de rol aan van het herscheppen van archivale geschiedenissen van queerness en transness, en soms doet

belangrijkste focus van het onderzoek ligt op een achthoekige entreeruimte die de *hashti* wordt genoemd: de bemiddelaar tussen binnen en buiten – en de verbinder van verschillende ruimtes in het huis.

Het **Multi-fold-object**, dat deel uitmaakt van een oeuvre dat Arefeh sinds 2014 heeft ontwikkeld, dient ook als basis voor onze tentoonstelling. De werken in deze serie, die uitgaan van de vorm van een kubus, variëren in sjabloon, schaal en presentatie, en worden vaak gebruikt als onderzoeksinstrumenten die worden ontvouwd als reactie op specifieke locaties en contexten. De structuur van de publicatie *My Garden's Boundaries Are the Horizon* biedt een nieuwe iteratie van deze objecten. Een eerdere versie werd in 2019 in de Appel getoond tijdens *Un/folding Interventions*, wat het begin van onze samenwerking markeerde.

Arefeh Riahi's artistieke onderzoek richt zich op het archief in de breedste zin van het woord, en onderzoekt niet-archivale manieren om kennis te produceren. In haar interdisciplinaire praktijk verweeft ze verhalen en performances om het potentieel van kortstondige ficties bloot te leggen – ruimtes van mogelijkheden gevormd door wat het *anarchive* wordt genoemd. Het *anarchive* kan dienen om dominante ordes te onderbreken, de singulariteit van het denken te ontmantelen of te functioneren als een ruimte voor verzet.

To resist is to remain invisible van Kader Attia werd van invloed op ons schrijven sinds de opstand in Iran en de reflecties op verschillende vormen van verzet die daarop volgden. Dit stuk uit 2011 werd gemaakt tijdens de Arabische Lente, waarmee het in contrast staat: destijds bestond de verzetsdaad erin de straat op te gaan, zoals miljoenen deden, en dus zichtbaar te zijn. Maar in opstand komen is een vertrekpunt, en echt verzet begint in het dagelijks leven. Verzet is een niet aflatende veerkracht die zichzelf bijna wegcijfert en onbewust wordt: verzet is natuurlijk en niet alleen cultureel. Verzet voegt zich in de dagelijkse radertjes van het systeem om het van binnenuit te laten afbrokkelen.

Kader Attia is een multidisciplinaire kunstenaar die zich baseert op de doorleefde ervaringen van twee ongelijksoortige culturele identiteiten: Algerijns en Frans. Vanuit deze plek van culturele intermediairiteit ondervraagt Attia's praktijk sociaal-politieke complexiteiten die geworteld zijn in geschiedenissen van kolonialisme en culturele versluiering. In zijn praktijk ontwikkelt Attia poëtische/politieke installaties en sculpturale assemblages om de verstrekkende emotionele implicaties van de westerse culturele hegemonie en koloniale machtssystemen voor niet-westerse subjectiviteiten te onderzoeken, waarbij hij zich met name richt op collectief trauma en noties van herstel.

In synchroniciteit met het thema van het collectieve geheugen en het archief, vinden de werken van **Martín La Roche Contreras** vaak hun uitgangspunt in

en uitsluiting in archiveringspraktijken. De titel is een citaat van Derek Jarman, verwijzend naar zijn tuin zonder omheiningen in Dungeness.

In de tentoonstelling is werk te zien van Arefeh Riahi, Martín La Roche Contreras, Maartje Fliervoet, Kader Attia, Kasra Jalilipour en Seba Calfuqueo, evenals een selectie historische objecten.

Tijdens de tentoonstelling is er een publieksprogramma met film- en videoscreenings van Derek Jarman, Kasra Jalilipour, Marcela Moraga en meer, en performatieve lezingen met dash (-) collective, Constanza Mendoza, Giles Bailey, Lara Khaldi en Francisca Khamis Giacomani. De vertoningen zijn georganiseerd in samenwerking met Filmtheater Kriterion.

OVER DE KUNSTWERKEN EN DE KUNSTENAARS

To See the Inability to See is een kunstenaarscollectief met wortels in Chili, Iran en Nederland. Door middel van een essayistisch en performatief proces weven we verhalen, gedachten en visueel materiaal samen met boeken en objecten, zodat ze een nieuw verhaal vertellen. We gebruiken dit verhaal om het 'archiefdenken' uit te dagen. Onze belangrijkste onderwerpen zijn uitsluiting, vervreemding en het erbij horen. De fysieke vorm voor de publicatie *My Garden's Boundaries are the Horizon* werd parallel aan het schrijven ontworpen. De vorm is gebaseerd op Arefeh's serie *Multi-fold-objects*. Het ontwerp van de publicatie werd ontwikkeld in synchroniciteit met de tekst en het visueel materiaal. Het uiteindelijke object getuigt van de gezamenlijke reis die we samen met de ontwerper van de publicatie hebben gemaakt. We vonden in **Elisabeth Klement** een samenwerkingspartner die openstond voor onze manier van werken. Elisabeth is een Estse grafisch ontwerper, docent, curator en organisator die woont en werkt in Amsterdam. Als grafisch ontwerper leidt Elisabeth een praktijk geworteld in *design justice* en collectiviteit. Meedenkend met het project, gebruikte ze lettertypes ontworpen door vrouwen in zowel het Latijnse als het Arabische alfabet.

Onze collectieve projecten resoneren met onze individuele praktijken en vice versa. Zo richt Arefeh's project ***The House of Secrets in Geometric Structures*** zich op de complexe machtsdynamiek tussen openbare en privéruimtes, en meer specifiek op de spanning tussen mannen en vrouwen binnen deze ruimtes. Inhoudelijk vormde dit werk een van de uitgangspunten voor onze publicatie. Door middel van een onderzoek naar de traditionele architectuur van Iraanse huizen en hun indeling in openbaar, semi-openbaar en privé, stelt Arefeh de hiërarchie van sociale relaties ter discussie. De

To See the Inability to See – een collectief dat in 2019 werd gevormd in de Appels Archief – staat bekend om hun collectief geschreven teksten en hun performatieve lezingen van een serie tijdelijk geassembleerde driehoekige boeken. In 2022 en 2023 ontwikkelden ze een uitvouwbaar multidirectioneel boek/object genaamd *My Garden's Boundaries Are the Horizon: A Porous Reader to Unguard the Garden*. Deze publicatie heeft sculpturale en performatieve kwaliteiten, benadrukt de relatie tussen lichaam en boek, en lokt collectiviteit uit in schrijven, lezen en denken. Het is ontwikkeld in nauwe samenwerking met de ontwerper, Elisabeth Klement, die deelnam aan hun collectieve proces door het boek parallel aan de ontwikkeling van de inhoud te ontwerpen. Het boek/object heeft zich nu ontvouwd tot de tentoonstelling *My Garden's Boundaries Are the Horizon* – een repertoire van objecten, gebaren en gebeurtenissen waarvan de inhoud zich verspreid naar de omringende ruimte en lichamen, zoals die van lezers, bezoekers en kunstwerken. Dit ontvouwen vindt plaats op een flexibel display dat tevens drager is van een selectie werken, waardoor de publicatie, de kunstwerken en de artefacten verweven worden tot een onderling verbonden constellatie van fysieke en ruimtelijke ervaringen.

Het collectief schrijven van To See the Inability to See komt voort uit een poging om ruimtes te openen, grenzen in twijfel te trekken en nieuwe verbanden te leggen tussen objecten en verhalen. In *My Garden's Boundaries Are the Horizon* onderzoeken de kunstenaars de machtsstructuren die samenhangen met conventionele vormen van archiveren en verzamelen. Ze zien dit archiveren als een gemoedstoestand die we allemaal dagelijks ervaren: vasthouden aan 'het bekende' en ons verzetten tegen verandering, 'het onbekende', of dat wat niet te plaatsen is. Voor deze publicatie vertrok het collectief vanuit (fictieve) verhalen rond traditionele Iraanse gebouwen, zoals de Perzische tuin genaamd Fin Garden in Kashan, en in het bijzonder een achthoekige vestibule genaamd de *hashti*. De door vrouwen geleide opstand in Iran in 2022 zette het collectief aan tot briefwisselingen die van grote invloed bleken te zijn op de inhoud van het boek.

De tentoonstelling omvat verschillende hoofdstukken, te zien op diverse plekken in de Appel. Een daarvan bestaat uit kunstwerken van de individuele leden van het collectief die parallel aan het schrijfproces zijn ontwikkeld. Een tweede domein omvat historische objecten uit persoonlijke collecties die gerelateerd zijn aan de inhoud van de publicatie. Een derde domein bestaat uit werken van andere kunstenaars waarnaar verwezen wordt in het boek. Een vierde richting legt verbanden tussen de inhoud van *My Garden's Boundaries Are the Horizon* en de Appels Archief, omdat vanuit dit archief het collectief voor het eerst begon te schrijven over zichtbaarheid en onzichtbaarheid, insluiting

My Garden's Boundaries Are The Horizon

06.12.2024-22.03.2025

To See the Inability to See
(Arefeh Riahi, Martín La Roche Contreras, Maartje Fliervoet)